

2021-12-16
Ju2021/04249
Ju2021/02425 (delvis)

Justitiedepartementet

Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Uppdrag att genomföra förberedande åtgärder avseende införandet av ett lagstadgat ansvar för kommunerna för brottsförebyggande arbete

Regeringens beslut

Brottsförebyggande rådet (Brå) får i uppdrag att genomföra förberedande åtgärder avseende förslaget från Utredningen om kommunernas brottsförebyggande ansvar om att införa en ny lag som ger kommunerna ett ansvar för att arbeta brottsförebyggande (Kommuner mot brott, SOU 2021:49).

Brå ska göra en övergripande bedömning av kommunernas behov av stöd i förhållande till den föreslagna lagens krav. Brå ska utifrån de identifierade behoven övergripande föreslå hur myndighetens stöd till kommunerna kan utvecklas och hur uppföljningen av kommunernas brottsförebyggande arbete kan utformas för att även omfatta tillämpningen av den föreslagna lagen. Denna del av uppdraget, inklusive en kostnadsberäkning som även innehåller en analys av vilka uppgifter som kan göras inom den befintliga verksamheten, ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 15 mars 2022.

Brå ges även i uppdrag att närmare beskriva hur Brås stödinsatser och uppföljning kan genomföras inför ett införande av den föreslagna lagen. Vid behov ska Brå även föreslå vilket stöd andra myndigheter kan ge till kommunerna inom sina ansvarsområden och befintlig kapacitet. Denna del av uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 30 september 2022.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med länsstyrelserna. Synpunkter ska även inhämtas från Sveriges Kommuner och Regioner, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Statens skolverk, ett urval av kommuner med olika förutsättningar och andra relevanta aktörer.

Bakgrund

Brottsligheten och otryggheten i samhället måste bemötas med både brottsbekämpande och brottsförebyggande åtgärder. Regeringen tog under förra mandatperioden fram ett nationellt brottsförebyggande program, Tillsammans mot brott (skr. 2016/17:126). Regeringen har också stärkt Brås roll när det gäller nationellt stöd och samordning och inrättat regionala brottsförebyggande samordnare vid landets länsstyrelser. I den uppföljande skrivelsen Redovisning av åtgärder i enlighet med målsättningarna i det nationella brottsförebyggande programmet Tillsammans mot brott (skr. 2020/21:63) konstaterar regeringen att arbetet har bidragit till att det nu finns bättre förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete.

På den lokala nivån kan kommunerna bidra med viktiga och nödvändiga insatser inom exempelvis socialtjänst, skolverksamhet och i arbetet med tillsyn och samhällsplanering. Kommunerna har dock inget övergripande ansvar att arbeta brottsförebyggande. Hur det lokala brottsförebyggande arbetet bedrivs idag varierar i landet.

Den 16 juni 2021 överlämnade Utredningen om kommunernas brottsförebyggande ansvar betänkandet Kommuner mot brott (SOU 2021:49) till regeringen. Utredningen föreslår att det införs en ny lag, lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Enligt lagförslaget ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunen och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Den föreslagna lagen innebär också bl.a. att kommunerna ska ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion. Betänkandet har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet. Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 föreslagit att det för arbetet tillförs 7 miljoner kronor för 2022, 149 miljoner för 2023 och 292 miljoner kronor från och med 2024.

Närmare beskrivning av uppdraget

För att kommunerna ska kunna fullgöra ett lagstadgat ansvar för brottsförebyggande arbete på ett effektivt sätt bör de erbjudas ett ändamålsenligt stöd. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att Brå och länsstyrelsernas brottsförebyggande arbete ska stärkas. Även om Brå och länsstyrelserna redan idag stödjer det lokala brottsförebyggande arbetet på flera sätt finns det anledning att se över behoven av att utveckla det stöd som idag erbjuds kommunerna.

Brå får därför i uppdrag att föreslå hur myndighetens stöd till kommunerna kan utvecklas, med beaktande av deras skilda förutsättningar. Särskilt fokus bör ligga på att utveckla det behovsanpassade kunskaps- och metodstödet till kommunerna avseende t.ex. samverkan, informationsdelning, framtagande av lägesbilder och åtgärdsplaner för det brottsförebyggande arbetet, samt att bidra till att effektiva och kunskapsbaserade åtgärder och arbetssätt utvecklas och används. Vid behov bör Brå även lämna förslag om vilket stöd andra myndigheter kan ge kommunerna inom sina ansvarsområden och befintlig kapacitet. Det kan t.ex. gälla brottsförebyggande åtgärder kopplat till socialtjänst, skola eller samhällsbyggnad.

Brå bör dessutom ta fram ett förslag om hur uppföljningen av kommunernas brottsförebyggande arbete kan utformas för att även omfatta tillämpningen av den föreslagna lagen. Brå har sedan 2017 haft i uppdrag att årligen ta fram en rapport om hur det brottsförebyggande arbetet har bedrivits och utvecklats. Uppföljningen av den föreslagna lagen bör ingå som ett led i den uppföljning som myndigheten genomför redan idag.

Brå ska genomföra uppdraget i samverkan med länsstyrelserna, som sedan 2017 har i uppgift att stödja och bidra till regional samordning av brottsförebyggande arbete. Brå ska inom ramen för uppdraget även inhämta synpunkter från Sveriges Kommuner och Regioner, Polismyndigheten och Socialstyrelsen, Statens skolverk, ett urval av kommuner med olika förutsättningar och andra relevanta aktörer.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Johanna Granfors

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Socialdepartementet/SOF
Finansdepartementet/BA, K, SPN, SFÖ
Utbildningsdepartementet/GV, S
Arbetsmarknadsdepartementet/IAS
Länsstyrelserna
Polismyndigheten
Socialstyrelsen
Statens skolverk
Sveriges Kommuner och Regioner